

Ikus-entzunezkoak

Intereconomiaren garaia
aurreikusi zuen pelikula

Hegoaldeko euskaldunok: Lurreko Telebista Digitalarekin ugaldutako muturreko kateek ez al dituzte esnatzen zuen instintu ilunenak? Lasai, ez zarete bakarrak. Ezta aurrenekoak ere. Filmotekan begiratu eta 1995eko pelikula batekin egin dugu topo. Protagonistek, telebistako hizlari ultra-kontserbadoreez nazkaturik, zerbait egitea erabaki zuten.

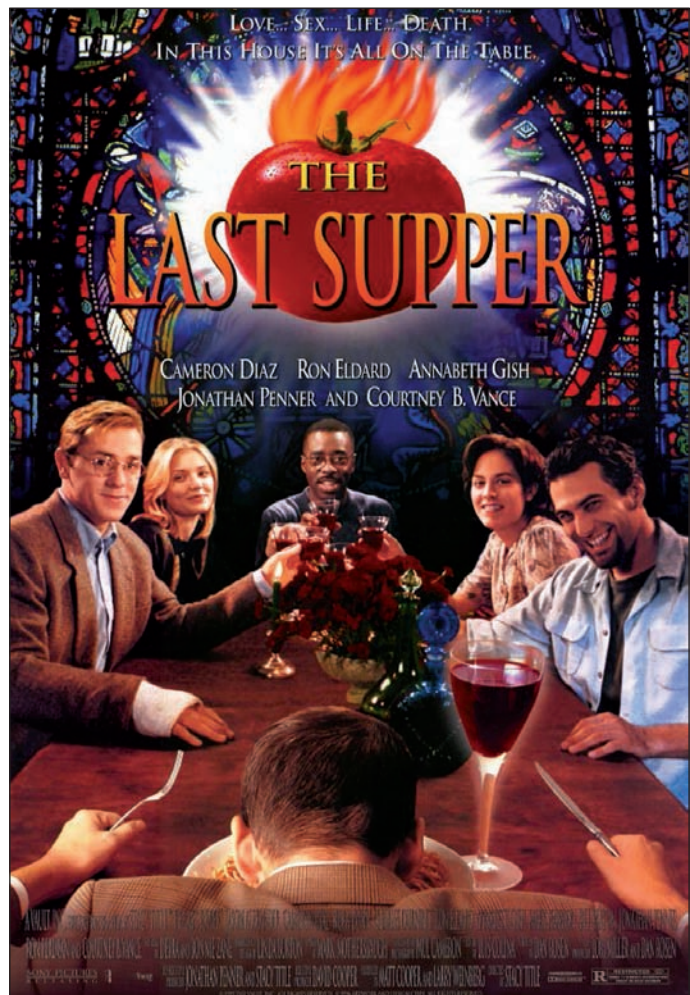
GORKA BEREZIARTUA

ESKUMA MEDIATIKOAREN presioari buruz pentsatzeko aukera eskaintzen du, gaur egun ere, *The last supper* (Azken afaria) lanak. Stacy Title-ek zuzendu zuen, eta oro har B mailako produktua da: buxet eskasa, sakontasun handirik ez, batzuetan antzezlanaren tankera hartzen du pantaila handirako pentsatutako produkzioarena beharrean —antzerkilariei errespetu guztiarekin, noski—. Baina telebistaren kalitate labela hondora doan honetan, ez da beharrezkoa zeluloidearen harribitxi bat erabiltzea konparazioetarako.

Bost lagun biltzen dira ostiralero etxe batean, denak unibertsitatean ikasiak, aurretakoak, gazteak. Politikaz, gizarteaz, ekonomiaz aritzen dira eta denak ernegatzen dituzte berdin telebistan ikusten duten Norman Arbutnot aurkezleak (Ron Perlmanek jokatzen du rola). Haren esaldi bakarra adituta ulertzen da zergatik: “Neu naiz aurrenekoa onartzen herrialde hau indioei kendu genia. Baina, edozein modutara, zer ari ziren egiten beraiek? Arkuekin geziak jaurti eta maskorak txanpon modura erabili”. Intereconomiako edo Veo Televisioko tertulien mailakoa da arrazoia. Baina, yankee hauek beti aurretik, hamabost urte lehenago esana da. Efektua, ordea, ez da oso diferentea. Orain zure salako lasaian sutzen zaituen ateraldiak sukaldeko goxoan haserretuko ditu filmeko protagonistak. Luke (Courtney B. Vance) batez ere. Hasiko da esaten kontserbadoreak ez daudela geldirik, eta beraiek aldiz, ezker-tiar, liberal, progre baina hizketan besterik ez direla aritzen.

Ekintzarako abagunea handik gutxira izango dute. Pete-ek (Ron Eldard) auto-istripua izango du eta gizon batek lagunduko dio ibil-

gailua etxeraino eramaten. Afaltzera gonbidatuko dute. Zack da: Golkoko Gerrako beterrakoa, arrazista, juduen aurkakoa, nazismoaren defendatzailea. “Adolf Hitlerrek bai asmatu zuela” eta “Holokaustoa ezin da frogatu”

esaka hasiko da. Material horrekin, ezin afari lasairik izan. Eztabaidak tenperatura hartuko du eta Zackek labana jarriko dio ezterrari lagunetako bati. Tentsioa. Urduritasuna. Marc-ek (Jonathan Penner) aiztoa sartuko dio bizkarretik gonbidatuari, eta seko gertatuko da. Orduan hasiko da jokoak: bost lagunek etxeko baratzean lurperatuko dute gorpua, eta gainean tomateak landatuko.

Gero, jende gehiago hasiko dira mahaira gonbidatzen. Hitz egiten utziko diete eta, pareta ukizterainoko eskuindarrak direla erakutsi dutenean, pozoitu egingo dituzte. Hori egiteko arrazoiak, sinplea, Lukek formulatzen du: “Txarra al da norbait hiltzea, heriotza horrek mundua leku hobe bihurtzen badu?”.

Biolentzia politikoa, masa hedabideak eta zinismoa

Tomatez gorritzen joango da etxeko baratzea: apaiz homofobia, anti-ekologista, anti-abortista, liburu zentsuratzaila, denak landareen ongari. Azkenean Norman Arbuthnot telebistako izarra afaltzera gonbidatzea lortuko dute. Eta hor sortuko dira kontraesanak: pantailan esandakoagatik etxeko kideen anatema zen gizona, uste baino aurrerakoia da afaria sudur-aurrean duela. Haren erretorika atzerakoia ez da soldata on baten truke egindako lana besterik. Sinesten ez dituen arrazoiak emateagatik, zinikoa da; baina ez kontserbadore fededuna. Hala ere, ordura arteko ohiturari jarraituz, hil egin nahiko du Lukek, eta eztabaida piztuko da bost lagunen artean. Horretaz baliaturik, eta berekin egin nahi dutenaz jabetuta, Arbuthnotek pozoia botako du afaltiarren kopatan.

Filmeko protagonisten hiru biktima goiko irudietan: aurrenekoa, Golkoko Gerrako beteranoa. Bigarrena, apaiz homofobia. Hirugarrena, ustez atzerakoia zen telebistako aurkezlea.

Pelikulak, bere arinean, bizpahiru ideia interesgarri eskaini diezazkioke neo-kontserbadoreen miztoak dantzan ikusteaz nazka eginda dagoen tele-ikusleari. Hasteko, protagonistekin identifikatuta sentituko da: orain LTDarekin pairatzen dugun telebista ereduak kable bidezko sistemarekin hedatu zen AEBetan aspaldi. Bigarren planoan, honako irakurketa egiteko parada ere ematen du filmak: eskala txikiko biolentzia politikoa ez daukala zereginik masa hedabideen aurrean. Baratzeak gorpuak bezainbeste ugaritzen dira bost lagunen arteko kontraesanak eta gainera, etsaietan etsaia, egunero ezkerari mailuka ari den Norman Arbuthnot, audientziengatik ari da borrokan, ez ideia batzuegatik. Puntu horretara iritsita, filmeko protagonistek norabidea galduko dute. Etsaia ezin du pertsona bakarrak sinbolizatu eta arazo “erreal” azalduko da: askoz okerragoa dela hedabideen merkatua –aurkari ikusezin, objektibizatu, sistemiko hori– benetan ideia erreakzionarioak dituen edozein pertsona baino.

Ez da lezio txarra salaraino zaborra tonaka iristen zaigun garaioan. Intereconomiarekin haserretzea alferrikakoa da. Are alferrikakoagoa kate horretako aurkezleren bati lepoa bihurritu nahi izatea. Zer egin, Lenin? Filmak ez du erantzunik horretarako. Sistemaren garaipena kontatzen mugatzen da. Baina gutxienez balio du arerioa pertsona atsegin eta aurrerakoia izan daitekeela deskubritzeko. Kate ultraeskuindarrak bezain arriskutsu izan baitaitezke ustez pluralagoak diren zenbait hedabide, baita publikoak badiara ere. ■

Natura sentitu

Landa Turismoa
Enpresa Zerbitzuak

Altzusta 38, 48144 ZEANURI | +34 946 317 888 | ellauri.com